

SCI-CONF.COM.UA

TOPICAL ASPECTS OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH

**PROCEEDINGS OF X INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JUNE 13-15, 2024**

**TOKYO
2024**

TOPICAL ASPECTS OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH

Proceedings of X International Scientific and Practical Conference

Tokyo, Japan

13-15 June 2024

Tokyo, Japan

2024

UDC 001.1

The 10th International scientific and practical conference “Topical aspects of modern scientific research” (June 13-15, 2024) CPN Publishing Group, Tokyo, Japan. 2024. 602 p.

ISBN 978-4-9783419-2-1

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Topical aspects of modern scientific research. Proceedings of the 10th International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Tokyo, Japan. 2024. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/x-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-topical-aspects-of-modern-scientific-research-13-15-06-2024-tokio-yaponiya-arhiv/>.

Editor

Komarytsky M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: tokyo@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2024 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2024 CPN Publishing Group ®

©2024 Authors of the articles

РЕАЛІЗАЦІЯ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Бражко Олена Вадимівна,
доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри публічного управління та адміністрування
Маріупольський державний університет
м. Київ, Україна

Анотація. Досліджено особливості реалізації політики соціального захисту населення в системі економічної безпеки та її реалізації в умовах воєнного стану. Розглянуто основні нормативно-правові акти, що регулюють сферу соціального захисту населення, нещодавно прийняті в період воєнного стану в країні. Встановлено, що у разі війни соціальна політика держави спрямована на залучення міжнародної допомоги та сприяння становищу переміщених осіб, які служать основним джерелом додаткових доходів бюджету.

З'ясовано, що основні види соціальної допомоги виплачуються на постійній основі, оскільки закон передбачає виплату за продовження воєнного стану в країні, незважаючи на активні військові дії.

Аргументовано, що необхідно створити сучасну модель соціального захисту в Україні, засновану на основних засадах суспільства, зокрема, держава повинна зосередитися на наступному: збільшенні розміру пенсійних виплат, поліпшенні соціальної сфери на основі принципу діджиталізації, соціальної допомоги малозабезпеченим, участі всіх членів суспільства в житті громади.

Така модель соціальної політики має додати можливість підвищити рівень соціального захисту і якість суспільного життя, протистояти демографічним змінам, скоротити бідність в країні, зміцнити соціальну згуртованість, подолати всілякі дискримінаційні ознаки і зміцнити довіру громади до уряду та забезпечити економічну безпеку України.

Ключові слова: держава, соціальна допомога, соціальна політика, соціальні послуги, соціальний захист, воєнний стан, соціальна та економічна безпека.

Політика соціального захисту завжди відігравала вирішальну роль не тільки в соціальному розвитку, а й у розвитку держави в цілому. І регіони мають важливе значення, тому що в сучасних умовах вразливі соціальні групи вимагають від держави великої уваги. Крім того, в сучасних умовах воєнного стану в Україні кількість людей, які шукають роботу, все більше збільшується, а їх звичайне джерело доходу значно скорочується. Це пов'язано з тим, що значне число суб'єктів господарювання були змушені припинити свою діяльність, в той час як інші суб'єкти господарювання знаходяться в дуже складному економічному становищі. В результаті значна частина населення втрачає прибуток і не володіє відповідними заощадженнями.

Тому все це потребує значної уваги та підтримки з боку держави, внаслідок чого питання реалізації політики соціального захисту населення в умовах сучасних військових дій стало дуже актуальним. Перш за все, слід зазначити, що соціальний захист населення доцільно розглядати як систему економічних, соціальних і правових відносин з управління соціальними ризиками в суспільстві, з метою усунення небажаних наслідків і забезпечення адекватного рівня життя [1, с. 31].

На сьогодні стан установ соціального захисту населення України, де йдуть бойові дії, слід розглядати як вкрай катастрофічний. В цілому, на наш погляд, надання соціальних послуг слід розуміти як професійну діяльність, яка вимагає застосування збалансованого підходу до прийняття рішень про надання таких послуг і ретельного вивчення стану кожної людини, а також передбачає діяльність тільки в тісному контакті з кожним громадянином для вирішення особистих проблем. Але такий підхід практично неможливий в умовах воєнного стану. Тому, на наш погляд, при організації соціального обслуговування в складних ситуаціях рекомендується використовувати

надзвичайні механізми для надання соціальних послуг, особливо громадянам, які перебувають у зоні бойових дій, і внутрішньо переміщеним особам. Такий кризовий механізм забезпечить швидке надання соціальних послуг, таких як догляд на дому та в стаціонарі, притулок, консультації та соціальна підтримка сім'ям з дітьми. Також бажано, щоб місцева влада делегувала свої рішення про надання соціальних послуг безпосередньо постачальнику, тим самим скорочуючи час підтримки.

Загалом, надання соціальних послуг регулюється Законом України «Про соціальні послуги», яким встановлено, що до повноважень працівників, що здійснюють соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю включають:

- планування, організацію, координацію та моніторинг надання соціальних послуг у територіальній громаді та залучення власних ресурсів територіальної громади;
- складання звіту перед органами місцевого самоврядування про результати соціальної роботи та надання соціальних послуг у територіальній громаді та подання до них пропозицій щодо вдосконалення місцевих програм, передбачених для здійснення соціальної роботи та надання соціальних послуг;
- здійснення заходів з підвищення обізнаності про соціальну роботу та надання соціальних послуг;
- проведення оцінки потреб у соціальних послугах для сімей, дітей та молоді;
- здійснення інших соціальних повноважень відповідно до Закону.

Рекомендації соціального менеджера в рамках виконання його повноважень обов'язково повинні оцінюватися місцевими адміністративними органами, місцевими органами влади та виконуватися соціальними працівниками [2]. Відповідно до воєнного стану у вищевказаний закон України були внесені наступні зміни:

- з урахуванням виникнення надзвичайної ситуації чи воєнного стану в Україні, встановити порядок організації надання соціальних послуг на відповідній територіальній громаді;

– зменшити період підрахунку середньомісячного сукупного доходу з півроку до кварталу для надання статусу малозабезпеченої особи громадянам, які звернулися за наданням соціальних послуг;

– право приймати рішення надавачем соціальних послуг про термінове надання соціальних послуг екстрено людям різного віку та їхнім родинам у разі загрози їхньому життю або здоров'ю;

– надавачі послуг надсилають акти підтримки про надання соціальних послуг відповідним структурним підрозділам із соціального захисту населення затвердженим установам системи соціального обслуговування [2].

У повоєнний період потрібна буде комплексна стратегія соціального захисту, що враховуватиме деталі, пов'язані з особливим правовим статусом окремих бенефіціарів, особливо ветеранів, внутрішньо переміщених осіб і т.д., і реалізація якої забезпечуватиметься за рахунок міжвідомчої та міждисциплінарної координації. Тому необхідно переглянути компоненти існуючої соціальної системи, щоб дозволити людині жити повноцінним і незалежним життям, щоб отримати право на соціальні послуги та виплати, і це вимагає встановлення чітких, прозорих та об'єктивних критеріїв.

Слід зазначити, що програми соціального захисту повинні допомагати людям, які потрапили у важку життєву ситуацію. Також необхідно захищати людську гідність нинішніх і майбутніх пенсіонерів, і, досягнувши поважного віку, люди будуть продовжувати залишатися патріотичними і активними членами суспільства, передаючи свій життєвий досвід і сімейні цінності майбутнім поколінням. Сьогодні пенсійна система в основному заснована на принципі солідарності, що не дозволяє людині при виході на пенсію отримувати рівень заміщення від його попереднього доходу. Тому стратегічне бачення необхідності введення обов'язкового пенсійного забезпечення з резервного фонду є об'єктивною необхідністю стимулювати населення до накопичень на пенсію, що, в свою чергу, буде стимулювати легальну зайнятість, в основному молоді [3, с. 12].

Одним з інструментів реалізації такої комплексної програми соціального

захисту є цифрова «Єдина інформаційна система соціальної сфери», яку впроваджує Міністерство соціальної політики України і яка забезпечує інклюзивність, прозорість, загальнодоступність соціальних послуг та виплат внутрішньо переміщеним особам, окремим особам та сім'ї, які перебувають у важких життєвих умовах, інвалідам, військовослужбовцям, ветеранам та пенсіонерам на всій території країни, незалежно від місця реєстрації. Суттєвими обмеженнями, пов'язаними з використанням такої системи, є недостатня цифрова грамотність тих, хто користується соціальною системою, недостатнє покриття території України інтернетом та економічна недоступність технічних засобів для використання цієї системи [4].

Для досягненні цілей комплексної програми соціального захисту необхідно провести всебічний аналіз фінансових зобов'язань держави в соціальній сфері, наявний обсяг доступних соціальних і страхових послуг і платежів, а також умов доступу до них і сформуванню модель ефективного функціонування післявоєнної системи соціальної підтримки. Відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським союзом необхідно визначити цілі співпраці у сфері зайнятості, соціальної політики, а також мати чіткі керівні принципи щодо того, як соціальна політика та політика зайнятості у сфері рівних можливостей взаємопов'язані.

Це аксіома, згідно з якою чим краще розвивається ринок праці, тим більше ресурсів отримує держава для підтримки і реалізації програм соціального страхування для нужденних. Основне завдання надання соціальної підтримки громадянам-спонукати людей самостійно отримувати дохід для забезпечення своїх сімей. Громадянин може покластися на державу, але не перекладати турботу про себе і це має стати загальним принципом соціальної підтримки населення [5]. В умовах воєнного стану держава повинна прийняти складне рішення про перегляд існуючих програм соціального захисту з точки зору їх доцільності і можливості реалізації, що вимагає сильної політичної волі і систематичного контролю за їх реалізацією. Отже, пріоритетним напрямком соціальної політики в Україні залишаються: підвищення рівня пенсійного

забезпечення, цифрова трансформація соціальної сфери, поліпшення якості життя осіб, які перебувають у важкій життєвій ситуації. Враховуючи сталість політичних пріоритетів у соціальній сфері, що відповідають принципам і стандартам соціальної політики Європейського союзу, а також фінансовим можливостям держави, нова модель соціальної політики України дозволить поліпшити якість життя людей, протистояти демографічним змінам, підвищити рівень соціального захисту, скорочення бідності, зміцнення соціальної єдності, подолання всіх форм дискримінації, зміцнення довіри громадян до уряду. При розробці компонентів нової соціальної політики варто виходити з довіри до України і бажання заручитися підтримкою держав-членів Європейського союзу, досвіду проведення соціальних реформ.

Отже, формування та реалізація політики соціального захисту населення повинні здійснюватися на основі розробленої концептуальної бази, сприяти сталому розвитку економічних процесів, підвищенню конкурентної переваги всіх структурних елементів соціальної сфери, ефективності їх використання. Комплексна реалізація запропонованих заходів дозволить підвищити ефективність політики соціального захисту населення, зберегти стабільність економіки, а також сприятиме забезпеченню економічної безпеки країни після війни.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.

1. Бражко О.В. Модернізація національної системи України соціального захисту населення в період воєнного стану. Науковий журнал «Публічне управління та адміністрування» Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій Випуск 31/2022. С.31-34.

2. Про соціальні послуги: Закон України від 2019 р. № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#top>.

3. Кадикало О.І. Актуальні питання соціального захисту населення України в умовах воєнного стану. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. 2022. № 2. С. 10–14.

4. Міністерство соціальної політики (2022). Соціальні послуги, які надаються під час воєнного стану та останні зміни у цій сфері. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/21778.html>.

5. Національна рада з відновлення України від наслідків війни: проект плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Соціальний захист». 2022. 32 с.